

השלמת חיסונים שיגרתיים

קבוצת יעד: גילאי 0-17 שנים¹ שלא קיבלו/ השלימו את סידרת החיסונים על פי תוכנית שיגרת החיסונים בישראל:

- א. ילדים עולים חדשים.
- ב. ילדים, כולל ילידי ישראל, אשר מסיבות שונות לא חוסנו במסגרת שיגרת החיסונים במועד המקובל.

קביעת מצב חיסון (קבלת חיסונים בעבר) תעשה על סמך תיעוד רפואי או מידע מהימן:

- א. פנקס החיסונים של הילד ו/ או כרטיס הבריאות.
- ב. מידע מתעודות רפואיות מוסמכות.
- ג. מידע שנמסר ע"י ההורים על חיסונים ומחלות בעבר: יש להתחשב במידע הנמסר ע"י ההורים רק אם הוא ברור ומהימן וכולל פרטים מדויקים על סוג התרכיב ועל מספר המנות של התרכיב.

הערה - בעת איסוף המידע על קבלת חיסונים בעבר יש לברר האם לילד היו בעיות רפואיות ו/ או תגובות חריגות וסיבוכים אחרי חיסונים קודמים. יש לפעול בהתאם להנחיות הקיימות ובהתחשב בהוריות הנגד.

במקרה של העדר מידע או ספק במידע על חיסונים קודמים, יש להתייחס לילד כאל לא מחוסן.

עקרונות להשלמת החיסונים השיגרתיים

א) יש להשלים את החיסונים השיגרתיים החסרים לפי התוכנית השיגרתית בישראל בהתאם לגיל המועמד, כפי שמפורט בהמשך ובלוח השלמת חיסונים שיגרתיים מותאם לקבוצות גיל (עמוד "השלמה 3"):

- חיסון נגד שיתוק ילדים:

◀ חיסון ראשוני יושלם ע"י תרכיב IPV עד סה"כ 4 מועדים של חיסון נגד שיתוק ילדים, עם רווח זמן של 6-8 שבועות בין 3 המנות הבסיסיות ו-12-6 חודשים בין מנה שלישית לבין מנה רביעית*.
◀ מנת דחף ע"י תרכיב IPV בכיתה ב' / גיל 7-8 שנים.

- חיסון נגד חצבת, חזרת, אדמת (MMR): יושלם לפי השיטה של "2 מנות***".

- חיסון נגד דלקת כבד B (HBV): החל מילידי 1.1.92.

- חיסון נגד דלקת כבד A (HAV): החל מילידי 1.1.98.

- חיסון נגד אסכרה, פלצת, שעלת (dTap) בגיל בית הספר:

◀ כיתה ב' / גיל 7-8 שנים, החל מילידי 1.1.1998.

◀ כיתה ח' / גיל 13-14 שנים, ילידי 1.1.1995-31.12.1997***.

- חיסון נגד אסכרה ופלצת (Td): ילדים שנולדו לפני 1.1.1995.

- חיסון נגד אבעבועות רוח:

◀ החל מילידי 1.1.2007: מנה אחת מגיל 12 חודשים ואילך, מנה שניה - בכיתה א' / גיל 6-7 שנים.

◀ ילדי 1.1.2002-31.12.2006: מנה ראשונה בעת הגיעם לכיתה א' / גיל 6-7 שנים****.

- חיסון נגד זיהומים פנוימוקוקיים בתרכיב מצומד PCV13 יושלם:

◀ לילדים בריאים עד גיל 24 חודשים, החל מילידי 1.1.09

◀ לילדים המשתייכים לקבוצות סיכון עד גיל 71 חודשים (6 שנים)

ב) השלמת המנות החסרות של החיסונים תתבצע ע"י מתן תרכיבים שונים בו-זמנית במקומות הזרקה נפרדים בגוף. אם התרכיבים האלה לא ניתנו בו-זמנית, אין צורך ברווח זמן בין תרכיבים שונים המופיעים בלוח חיסונים שיגרתיים, מלבד תרכיב MMR ותרכיב נגד אבעבועות רוח, שיש לשמור על מרווח של 4 שבועות ביניהם. לגבי תרכיב BCG (הניתן לקבוצות נבחרות בסיכון גבוה): אם התרכיב לא ניתן בו-זמנית עם תרכיב MMR ו/ או עם תרכיב נגד אבעבועות רוח יש לשמור על מרווח של 4 שבועות ביניהם.

¹ - עד גיל 21 שנים במסגרת לחינוך מיוחד.

* ראה מידע מפורט בלוח, עמוד "השלמה 3".

** בני 1-5 שנים : מנה אחת; בני 6-17 שנים: 2 מנות MMR ברווח של 4 שבועות לפחות בין המנות.

***לילדים שלא קיבלו dTap /Tdap מגיל 7 שנים ואילך, ובתנאי שעברו 5 שנים לפחות לאחר חיסון ראשוני או מנת דחף שניתנה לאחר חיסון ראשוני נגד אסכרה ופלצת.

**** מומלץ להשלים מנה שניה בקופת חולים או במסגרת אחרת 6 שבועות לאחר מתן מנה ראשונה.

השלמה 2

(ג) תרכיבים הניתנים בסדרה:

יש להחשיב מנות שניתנו במרווחי זמן ארוכים מהמומלץ. אם תרכיבים בסידרת חיסון מסוים ניתנו ברווח זמן קצר מהמומלץ, יש להחשיב רק את המנות שניתנו במרווח זמן המינימלי המומלץ.*

כמו כן, יש להתחשב רק את המנות שניתנו החל מגיל המינימום המומלץ*.

(ד) חליפיות בין תרכיבים (interchangeability)

להשלמת סידרת חיסון מסוים ניתן להשתמש באותו סוג של תרכיב מיצרנים שונים לגבי תרכיבים אלה: Hib, DTP, DT, Td, IPV, OPV, HBV, HAV, MMR, Varicella. הערה - תרכיבים אסלולריים נגד שעלת: מומלץ להשתמש בתרכיבים של אותו יצרן לכל מנות הסדרה. בנסיבות מיוחדות כגון, בעיות בזמינות התרכיב או העדר מידע על יצרן/ סוג התרכיב שניתן בעבר, אפשר להשלים את הסדרה בתרכיבים אסלולריים הזמינים באותה עת.

גיל המינימום ורווח הזמן המינימלי בין מנות תרכיב בסדרה

במצבים מיוחדים (כגון, התפרצות המחלה, צורך בהתחסנות מהירה מכל סיבה שהיא) ניתן לחסן את המועמד החל מגיל המינימום ובמרווח המינימלי המומלץ בין המנות. אין לצמצם את רווח הזמן המינימלי המומלץ בין מנות אותו תרכיב בסדרה, דבר העלול לפגוע ביעילות החיסון. יש להקפיד במיוחד שהדחף לא יינתן לפני המועד המומלץ (ראה את הלוח בהמשך). אין להחשיב בסידרת חיסונים מנות שניתנו ברווחי זמן קצרים מהרווח המינימלי המומלץ ומתחת לגיל המינימום המומלץ*.

תרכיב	גיל המינימום למנה הראשונה	רווח זמן מינימלי בין מנות הבסיס	רווח זמן מינימלי בין דחף למנה האחרונה בבסיס
DTaP, DT	6 שבועות	4 שבועות	6 חודשים ולא לפני גיל 12 חודשים
dTap/Tdap**	10 שנים	-	-
Td	7 שנים***	4 שבועות	6 חודשים
IPV	6 שבועות	4 שבועות	6 חודשים
OPV	6 שבועות	4 שבועות	2 חודשים
Hib	6 שבועות	4 שבועות	2 חודשים ולא לפני גיל 12 חודשים
HBV	אחרי לידה	4 שבועות	2 חודשים; 4 חודשים בין מנת הדחף למנה הראשונה; מתן מנת דחף לא לפני גיל 6 חודשים
MMR	12 חודשים	4 שבועות	-
HAV	12 חודשים	-	6 חודשים
Var	12 חודשים	4 שבועות	-
PCV7/ PCV13/ PCV10	6 שבועות	4 שבועות****	8 שבועות ולא לפני גיל 12 חודשים
Rota	6 שבועות	4 שבועות	מנה שלישית לא יאוחר מגיל 8 חודשים

* יחד עם זאת, כאשר מנת התרכיב ניתנה 4 ימים או פחות לפני גיל המינימום/ 4 ימים או פחות לפני רווח זמן מינימלי בין המנות, יש להחשיב את המנה כתקפה.

** תרכיב dTap-IPV: גיל המינימום הינו 4 שנים על פי תנאי הרישום בישראל.

התרכיב נגד אסכרה, פלצת ושעלת למבוגר (מינון מופחת של מרכיבים אסכרה ושעלת) ניתן במנה אחת בלבד.

*** כאשר יש צורך בטיפול מונע נגד פלצת לאחר החשיפה בבני פחות מגיל 7 שנים, בהעדר תרכיב DT או DTaP, ניתן להשתמש בתרכיב Td בגיל צעיר יותר.

**** אם החיסון ניתן לאחר גיל 12 חודשים רווח הזמן המינימלי בין המנות הינו 8 שבועות.

לוח השלמת חיסונים שיגרתיים מותאם לקבוצות גיל¹

קבוצת גיל	מועד הפעולה ²	חיסונים	הערות
0-1 שנים		החיסון יושלם לפי השיגרה הקיימת בישראל ³	<p>◀ חיסון נגד שיתוק ילדים - ע"י תרכיב IPV עד 4 מנות (מועדים).</p> <p>◀ חיסון Hib יושלם בשנתיים הראשונות של החיים.</p> <p>◀ ילדים שחוסנו נגד חצבת/אדמת/חזרת/ אבעבועות רוח לפני גיל 12 חודשים יקבלו מנה נוספת של החיסון מגיל 12 חודשים.</p> <p>◀ מנה שלישית של חיסון נגד זיהום הנגרם ע"י נגיף Rota בתרכיב Rota Teq תנתן עד 8 חודשים.</p>
2-4 שנים	זמן 0 אחרי 6-8 שבועות אחרי 6-8 שבועות אחרי 6 חודשים	<p>IPV⁶, HBV, MMR⁵, Var⁴, DTaP</p> <p>IPV⁶, DTaP, HBV, HAV</p> <p>IPV⁶, DTaP</p> <p>IPV⁶, DTaP, HBV, HAV</p>	<p>◀ חיסון HAV יינתן ב-2 מנות, כאשר המנה השניה תינתן לא מוקדם מ-6 חודשים לאחר המנה הראשונה.</p> <p>◀ ילדים שחוסנו נגד אבעבועות רוח לפני גיל 12 חודשים יקבלו מנה נוספת של החיסון מגיל 12 חודשים ואילך. המנה שנתנה לפני גיל 12 חודשים אינה נספרת כמנה תקפה.</p>
5-6 שנים	זמן 0 אחרי 6-8 שבועות אחרי 6-8 שבועות אחרי 6 חודשים	<p>IPV⁶, DTaP, HBV, MMR⁵, Var⁴</p> <p>IPV⁶, DTaP, HBV, HAV</p> <p>IPV⁶, DTaP, MMR⁵, Var⁴</p> <p>IPV⁶, DTaP, HBV, HAV</p>	<p>◀ ילדים שחוסנו נגד אבעבועות רוח לפני גיל 12 חודשים יקבלו מנה נוספת של החיסון מגיל 12 חודשים ואילך. המנה שנתנה לפני גיל 12 חודשים אינה נספרת כמנה תקפה.</p>
7-17 שנים ⁷	<p>זמן 0 אחרי 6-8 שבועות אחרי 6-8 שבועות אחרי 6 חודשים</p> <p>מילידי 1.1.98</p> <p>כיתה ב' / גיל 7 שנים</p> <p>כיתה ב' / גיל 7 שנים מילידי 1998</p> <p>כיתה ח' / גיל 13 שנים, מילידי 1.1.1995</p> <p>ילדים שנולדו לפני 1.1.1995</p>	<p>IPV⁶, dTap, HBV, MMR⁵, Var⁴</p> <p>IPV⁶, Td, HBV, HAV</p> <p>IPV⁶, MMR⁵, Var⁴</p> <p>IPV⁶, Td, HBV, HAV</p> <p>חיסון HBV (3 מנות)</p> <p>חיסון HAV (2 מנות)</p> <p>דחף IPV</p> <p>דחף dTap / Tdap, החל מ-9.2005</p> <p>דחף Td / dTap⁸, החל מ-9.2008</p> <p>דחף Td</p>	<p>◀ ילדים שחוסנו נגד אבעבועות רוח לפני גיל 12 חודשים יקבלו מנה נוספת של חיסון מגיל 12 חודשים ואילך. המנה שנתנה לפני גיל 12 חודשים אינה נספרת כמנה תקפה.</p> <p>◀ מנת דחף של חיסון נגד אסכרה, פלצת, שעלת ושיתוק ילדים בכיתה ב' / גיל 7-8 שנים: 6 חודשים לפחות אחרי המנה האחרונה בסידרת החיסון הראשוני או לאחר מנת דחף שניתנה לאחר חיסון ראשוני. יש לוודא, שסה"כ מספר מנות של חיסון נגד אסכרה ופלצת לא יעלה עד 6, כולל מנה שניתנה בכיתה ב' / גיל 7-8 שנים.</p> <p>◀ לילדי כיתות ב'-ח' שלא קיבלו בעבר סדרה מלאה של חיסון ראשוני נגד אסכרה ופלצת: יש להשלים את הסדרה עד 3 (2+1) מנות, כאשר המנה הראשונה תינתן ע"י תרכיב המכיל dTap / Tdap המתאים לגיל המועמד (גיל המינימום המומלץ לשימוש בתרכיבים שונים ראה עמוד "השלמה 2", טבלה).</p> <p>שאר המנות החסרות יושלמו ע"י Td.</p> <p>◀ החל מגיל 13 שנים מנת דחף dTap / Td תנתן 5 שנים לפחות לאחר המנה האחרונה בסידרת החיסון הראשוני או לאחר מנת דחף שניתנה לאחר חיסון ראשוני⁹.</p>

¹ - אם התרכיבים לא ניתנים באותו מועד כפי שצוין בלוח, אפשר ליתנם בכל מרווח ביניהם, מלבד תרכיב MMR ותרכיב נגד אבעבועות רוח (יש לשמור על רווח זמן של 4 שבועות לפחות בין תרכיבים אלה). בהמשך יש לשמור על המרווח המומלץ בין המנות בסדרה.

² - המועדים המומלצים נקבעו בהתאם לרווחי זמן אופטימליים בין מנות התרכיבים בסדרה ובהתחשב במספר זריקות הניתנות באותו מועד. אין מניעה להשלים את החיסונים החסרים לפי הרווח המינימלי המומלץ בין מנות אותו תרכיב בסדרה, והחל מגיל המינימום (ראה עמוד "השלמה 2", טבלה).

³ - החיסון נגד זיהומים פנוימוקוקיים בתרכיב PCV13 יושלם:
 ◀ לילדים בריאים עד גיל 24 חודשים, החל מילידי 1.1.09.
 ◀ לילדים המשתייכים לקבוצות סיכון - עד גיל 71 חודשים (6 שנים).

⁴ - החל מילידי 1.1.2007: מנה ראשונה אחרי גיל 12 חודשים; מנה שנייה - בעת הגיעם לכיתה א' / גיל 6-7 שנים.
 - ילידי 1.1.2002-31.12.2006: מנה ראשונה תינתן בעת הגיעם לכיתה א' / גיל 6-7 שנים. מומלץ להשלים מנה שניה בקופת חולים או במסגרת אחרת 6 שבועות, ולא פחות מ-4 שבועות, לאחר מתן מנה ראשונה.

⁵ - השלמת חיסון נגד חצבת, אדמת, חזרת: בני 5 - 1 שנים; מנה אחת MMR; בני 17 - 6 שנים: 2 מנות MMR ברווח של 4 שבועות לפחות בין המנות. ילדים שחוסנו נגד חצבת/אדמת/חזרת לפני גיל 12 חודשים, יקבלו מנה נוספת אחרי גיל 12 חודשים.

⁶ - אין צורך בהשלמת החיסון נגד שיתוק ילדים, (מתן מנות נוספות של תרכיב IPV) לילדים, שקיבלו או השלימו את הסדרה לפי התוכנית שהיתה בתוקף בשנים 2004-1990 בישראל (3 מנות של תרכיב OPV ו-3 מנות של תרכיב IPV, שניתנו ב-4 מועדים).
 כל מנות התרכיב נגד שיתוק ילדים שניתנו במועד מסוים בעבר (OPV, OPV) או (OPV+IPV) נחשבות כמועד אחד לצורך השלמת סידרת החיסון הראשוני. ההשלמה תבצע בתרכיב IPV עד סה"כ 4 מועדים של חיסון נגד שיתוק ילדים.

⁷ - עד גיל 21 שנים במוסדות לחינוך מיוחד.

⁸ - בכיתה ח' מנת דחף של dTap תנתן לילדים שלא קיבלו מנת דחף ע"י תרכיב dTap / Tdap מגיל 7 שנים ואילך. ילדים עם הוריות נגד למתן התרכיב או אלה שקיבלו Tdap/dTap מגיל 7 שנים ואילך ישלימו את מנת הדחף של חיסון נגד אסכרה ופלצת ע"י תרכיב Td.

⁹ - בניסיונות מיוחדות כגון, לאחר חשיפה למחלת השעלת, התפרצות המחלה בכיתה/ בית הספר, ניתן לשקול מתן מנת דחף ע"י תרכיב dTap / Tdap לפני שחלפו 5 שנים מאז קבלת המנה האחרונה של חיסון שמכיל מרכיבים נגד אסכרה ופלצת.